

Ägardirektiv för NSR, Nordvästra Skånes Renhållnings AB, 2013-05-28

Bakgrund och förutsättningar

Nordvästra Skånes Renhållnings AB, (NSR) är ett avfalls- och återvinningsföretag ägt av de sex nordvästskånska kommunerna Bjuv, Båstad, Helsingborg, Höganäs, Åstorp och Ängelholm, nedan kallat ägarkommunerna. NSR är således en del av ägarkommunernas verksamhet. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordningen, av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige i ägarkommunerna, fastställda av bolagsstämma.

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

Verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen. Bolaget får ej heller bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

Kommunerna har en lagstadgad skyldighet att anta en kommunal renhållningsordning, vilket innebär ett ansvar att ta hand om hushållsavfall och samla in, transportera, och återvinna och bortskaffa om så är lämpligt. Kommunerna har beslutat om en gemensam beställarorganisation inom NSR. Genom NSR:s konsortialavtal har ägarkommunerna organiserat sitt lagstiftade ansvar inom avfallshanteringen. Bolaget ansvarar för framtagande av beslutsunderlag för avfallsplan, renhållningsordning och taxa för renhållning till respektive kommunfullmäktige. Respektive kommunfullmäktige beslutar om avfallsplan, renhållningsordning och taxa för renhållning. Respektive ägarkommun ansvarar för myndighetsutövning i renhållningsärenden.

På återvinningsanläggningarna i regionen behandlas hushålls- och industriavfall genom sortering och återvinning. Aktuella återvinningsprodukter är papper, plast, glas, metaller, freon/kyl/frys, elektriska och elektroniska produkter, textil, gummidäck, möbler, asfalt, betong, slagg, tegel, natursten, kompost, biogödsel, slamjord med mera. Returträ och andra avfallsbränslen krossas och siktas för leverans till fjärrvärme-, elproduktion och uppvärmning av växthus. På NSR:s återvinningsanläggning i Helsingborg sker biologisk behandling i reaktorer. Vissa avfall slutdeponeras med miljösäker teknik i särskilda celler. Till kraftvärmeverken och andra kunder kommer biogas i tre huvudströmmar; från nya reaktorer, från äldre bioceller och tidigare deponering. Biogasen kan utnyttjas till el, fjärrvärme, växthus- och lokaluppvärmning och som drivmedel till gasdrivna fordon. På denna anläggning hanteras även förorenade jordar.

Genom att samverka över kommungränserna kan kompetensen ökas och verksamheten effektivare tillvarata gemensamma resurser för att förbättra både ekonomi och miljö för invånarna i regionen.

Kommunala ändamålet

Bolaget ska genom samverkan med aktörer på marknaden och ägarkommunerna utveckla en avfallshantering som syftar till att värna miljön, det regionala näringslivet och den lokala servicen genom att vara enkel, flexibel och miljöanpassad.

Bolagets verksamhet ska i till huvudsaklig bedrivas åt ägarkommunerna/ del inrikta sig till verksamheter som bedrivs i ägarkommunernas ställe.

NSR:s återvinningsanläggning i Helsingborg ska utvecklas till en industripark med behandlingslinjer som drivs, i egen regi eller i samarbete med olika entreprenörer där bolaget ska värna utveckling av effektiv teknik, resurshushållning ur samhällsperspektiv och att en sund konkurrens upprätthålls.

Bolagets verksamhet ska bedrivas så att det i samarbete med högskola och regionalt näringsliv skapas förutsättningar för utveckling av nya metoder kring avfallshantering och återvinning i syfte att stärka den regionala tillväxten och utvecklingen samt skapa miljömässiga förbättringar.

Genom att proaktivt arbeta för ett kretsloppskluster kan avfall bli insatsvara i regionen i form av råmaterial, energi, konstruktionsmaterial eller näringsämne. Med detta höjs resurseffektiviteten i regionen och medför minskat behov att bryta jungfrulig råvara.

Bolagets verksamhet skall bedrivas på ett sådant sätt att de s.k. Teckal-undantaget i Lagen om offentlig upphandling uppnås, det vill säga att kontroll- och verksamhetskriteriet ska vara uppfyllt. Därmed kan ägarkommunerna ingå avtal med bolaget utan föregående upphandling. Beträffande kontroll-kriteriet är detta uppfyllt eftersom samtliga ägare är offentliga myndigheter. Vad gäller verksamhetskriteriet får bolaget inte mer än i marginell omfattning bedriva annan verksamhet än den som betjänar och som är beskriven under rubriken bakgrund, stycke tre.

Kvalitet/Miljö

Bolaget ska följa EU:s avfallshierarki vilket innebär att avfall ska hanteras utifrån sina egenskaper och avfallet ska, i följande ordning; minimeras, återanvändas, återvinnas som material, återvinnas som energi och i sista hand deponeras. Detta ska ske med ett resurseffektivt användande av bolagets resurser och samverkan med andra aktörer i syfte att erbjuda god service, ekonomisk rationalitet och värna om miljön.

Bolaget ska arbeta för ökad insamlings-samverkan och ökat regionalt samarbete i enlighet med det kommunala ändamålet.

Samordning av avfallshanteringen ska ske på ett sådant sätt att bolaget skapar effektiva och flexibla system som ger så låg miljöbelastning som möjligt genom att:

- förebygga uppkomsten av avfall
- vara tillgängliga, enkla och funktionella för användaren
- minska spridningen av giftiga ämnen
- öka materialåtervinning och därmed bidra till att minska mängden förbrukad råvara
- vara kostnadseffektiva
- återvinna energi och därmed bidra till att minska energianvändningen i samhället
- kunna utvecklas utifrån nya krav i framtiden

Ägarkommunerna har beslutat om en gemensam kretsloppsplan vilken beskriver målsättningar bolaget har att uppfylla till 2020.

Riskexponering

Lämnande av ensidiga förbindelser såsom ställande av säkerhet, borgensförbindelse etc får inte ske utan ägarkommuners medgivande.

Om bolaget ska ta nya lån eller öka sin upplåning ska en av ägarna särskilt utsedd tjänstemannagrupp, ekonomiska delegationen, lämna ett skriftligt yttrande som underlag för beslut i styrelsen.

Bolaget har ett ansvar för att tydligt informera sina ägare om aktuell riskexponering i verksamheten.

Ekonomi

Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer och i enlighet med vad som stadgas i bolagsordningen. Bolaget måste skapa de ekonomiska utrymmen som behövs för att kunna fullfölja ägarkommunernas intentioner avseende det kommunala ändamålet.

Då verksamheten till huvudsaklig del riktar sig till ägarkommunerna och inte bolaget inte ska belastas med räntekostnader för utförda uppdrag åt kommunerna sker fakturering kvartalsvis i förskott.

Vid ägarkommuns ställande av borgen för bolaget skall avgift enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) riktlinjer utgå till berörd ägarkommun.

Nyckeltal

Nettokostnaden, uttryckt i absoluta tal, ska minska från 2010 års nivå på 203 miljoner till 102 miljoner 2020. Nettokostnader ska justeras för sommargäster. I nettokostnaden ingår kostnader för insamling, transport, återvinning och behandling samt övriga kostnader kopplade till bolagets hantering av hushållsavfall.

Bolaget bör ska ha en soliditet på minst 15 %.

Reglering av taxor

Taxor gentemot renhållningskollektivet ska beredas i särskilt utsedd tjänstemannagrupp, ekonomiska/tekniska delegationen, före berörd kommunstyrelses beslut om förslag till taxor till fullmäktige. Information om ändrade taxor ska lämnas i god tid för varje ägarkommuns egen budgetberedning. Fullmäktige behöver inte fatta beslut om taxehöjningen är lägre än den allmänna kostnadsutvecklingen enligt KPI (basår 1980).

Forskning och utveckling

Såsom framhålls i det kommunala ändamålet ska bolaget skapa förutsättningar för utveckling av nya metoder kring avfallshantering och återvinning i samarbete med universitet och

regionalt näringsliv. Syftet är att stärka den regionala tillväxten och utvecklingen samt skapa miljömässiga förbättringar.

Den forskning och utveckling som ska bedrivas ska ha klart uttalad inriktning och tydliga mål. Det ska finnas syfte, budget och förväntad utveckling samt uppföljning och återslagrapportering av forsknings- och utvecklingsarbetet till bolaget och ägarkommunerna.

Ägarsamråd

Ägarsamrådet är ett beredande organ och har till syfte kunna samråda och agera som en värdeskapande ägare genom strukturerad dialog med representanter från respektive ägarkommun med mandat att företräda ägarkommunen i strategiskt viktiga frågor. Företrädesvis ska kommunstyrelsens ordförande med biträde av tjänsteman representera ägarkommunen i samrådsorganet. Medlemmar ur bolagets styrelse bör inte representera ägarkommun i samrådsorganet. Kallelse till ägarsamråd ska ske minst två gånger per år, ett strategiskt möte på hösten i samband med ägardialog med bolagets ledning samt ett vid bolagets årsstämma. Ytterligare möten kan hållas vid behov eller på initiativ från någon av ägarkommunerna. Sammankallande är Helsingborgs stad.

Ägardialog

Syftet med ägardialogen är att föra dialog kring bolagets ställning och utveckling. Vid ägardialogen kan bolagets ledning diskutera strategiskt viktiga frågor med representanter för ägarkommunerna i ett informellt forum. Ägardialogen syftar också till att följa upp ägardirektiven samt i samband med detta överväga eventuell revidering av befintliga ägardirektiv. I ägardialogen deltar ägarsamrådet eller representanter från ägarsamrådet, bolagets presidium och VD. Ägardialogen ska hållas minst en gång om året i samband med ett ägarsamråd.

Ekonomiska och tekniska delegationen

Syftet med den ekonomiska delegationen är att den ska vara en beredande funktion för styrelsen i frågor som innebär att bolaget överväger ta nya lån, öka eller förändra sin upplåning eller lånstruktur, enligt punkten riskexponering ovan. Dessutom ska den fungera som länk för att kunna förankra dessa frågor och beslut enligt ovan i ägarkommunerna. Vid dess möten ska det ske ekonomisk genomgång och uppföljning av bolagets verksamhet.

Deltagare utses från respektive ägarkommun, en ordinarie samt en ersättare. Från bolaget deltar en ansvarig tjänsteman som är föredragande, bolaget är sammankallande. Mötena protokollförs och delges styrelsen i bolaget samt respektive ägarkommun. Den ekonomiska delegationen ska ha minst två möten per år samt ytterligare möten om ägarkommun eller representant för bolagets ledning så önskar.

Syftet med den tekniska delegationen är att vara en beredande och stödjande funktion för styrelsen i diverse tekniska frågor och vid prissättningen gentemot ägarkommunerna, enligt punkten reglering av prisnivå/taxor ovan. Den ska också fungera som länk för att kunna förankra frågor och beslut som berör ägarkommunerna. På dessa möten ska det även ske kvalitetsgenomgång och uppföljning av bolagets tekniska verksamhet.

Deltagare utses från respektive ägarkommun, en ordinarie samt en ersättare. Från bolaget deltar en ansvarig tjänsteman som är föredragande, bolaget är sammankallande. Mötena protokollförs och delges styrelsen i bolaget samt respektive ägarkommun. Den tekniska delegationen ska ha minst fyra möten per år samt ytterligare möten vid behov.

Möten med de olika delegationerna kan samordnas vid behov.

Frågor som skall bli föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande

Följande frågor anses vara av principiell beskaffenhet eller av större vikt och ska därför underställas ägarkommunernas fullmäktige för ställningstagande innan bolagets styrelse eller bolagsstämma fattar beslut.

- Åtgärder som innebär ny eller ändrad inriktning av verksamheten.
- Ingående av avtal/överenskommelser som medför väsentlig förändring av balansräkningen varmed förstås tio procent av bolagets balansomslutning eller med ett motsvarande kontraktsvärde.
- Ingående av avtal/överenskommelser vilka, oavsett kontraktsvärde, är av strategisk eller principiell betydelse.
- Beslut om avyttring av betydande del av verksamheten. Med betydande avses del av strategisk eller principiell betydelse, eller som överstiger tio procent av omsättningen.
- Beslut om avfallsplan.
- Beslut om renhållningsordning.
- Taxehöjningar utöver index.

Frågor vilka kräver kvalificerad majoritet på bolagsstämma

- Ändring av det kommunala ändamålet och föremålet för bolagets verksamhet.
- Beslut om nya delägare.
- Beslut om ändring av bolagets aktiekapital samt utgivning av aktierelaterade instrument.

Med kvalificerad majoritet förstås att beslutet omfattas av ägare till minst två tredjedelar av samtliga av bolaget utgivna aktier.

Uppföljning

I koncernens förvaltningsberättelse ska uppgifter lämnas om hur styrelsen och verkställande direktör anser att ändamålet med bolagets verksamhet, enligt ägardirektivet, förverkligats under året.

Bolaget erinras om att kommunstyrelserna har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala kompetensen.

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma. Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorns granskning liksom för kommunstyrelsernas uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a §§ KL.

Löpande samråd och informationsskyldighet

Kommunstyrelserna i ägarkommunerna ska utan dröjsmål få del av:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde

- bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisor
- affärsplan, samt
- övriga av kommunstyrelserna begärda handlingar

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. NSR ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

Styrelsen ska i sin planering beakta ägarkommunernas tidplan för rapportering av bokslut, delårsrapporter och övrig information som ska lämnas.

Bolagets ledning är skyldig att på ägarkommunernas begäran informera samtliga ägarkommunerna om bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga utveckling. Bolaget ska kunna redovisa hur intäkter och kostnader fördelas mellan å ena sidan hanteringen av hushållsavfall enligt det kommunala ansvaret och å andra sidan övrig verksamhet. Bolaget ska också kunna redovisa principerna för hur denna fördelning har gjorts. Informationen kan lämnas vid sammanträde som samtliga ägarkommuner kallas till eller skriftligt om så krävs till samtliga ägarkommuner.

Bolaget är dessutom löpande skyldigt att informera sina ägare om väsentliga händelser i verksamheten och i frågor som eventuellt kan bli föremål för fullmäktiges ställningstagande.

Vid ägardialogen ska bolagets ledning presentera och få godkänt en plan för verksamhetsuppföljning och den löpande återkopplingen och rapporteringen till ägarkommunerna.

Granskningsrapporten

Det åligger bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig om huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Avslutning

Bestämmelserna i detta direktiv, sammantaget med bestämmelserna i bolagsordning och aktieägaravtal, är utformade i syfte att de så kallade Teckalkriterierna ska vara uppfyllda och ska, när det gäller strategiska mål och viktiga beslut, tolkas på ett sådant sätt att ägarkommunernas inflytande blir effektivt, i den meningen att NSR underställs en kontroll som gör det möjligt för ägarkommunerna att utöva en avgörande påverkan på de beslut som fattas av bolaget.

Som moderbolag i aktiebolagsrättslig koncern svarar bolaget för att direktiv som gäller moderbolaget även i tillämpliga delar gäller för dotterbolag.

Detta ägardirektiv ska, efter fullmäktiges godkännande, antas på bolagsstämma i bolaget och i dess dotterbolag.